

BELANGENNETWERK
VERSTANDELIJK
GEHANDICAPTEN

Nieuwsflits Brandon

[De zaak Brandon: De cruciale rol van KansPlus](#)

[Wat is er gebeurd?](#)

[Wat vindt KansPlus hiervan?](#)

[Wat doet KansPlus?](#)

[Kent u mensen als Brandon? Meld het ons!](#)

[Steun het werk van KansPlus](#)

[Colofon](#)

De zaak Brandon: De cruciale rol van KansPlus

Niemand kon de afgelopen week om Brandon van Ingen heen. Voor KansPlus is zijn zaak niet uniek, helaas. Als belangennetwerk verstandelijk gehandicapten kennen we de nodige 'Brandons'. Daarover hebben we in de afgelopen jaren veelvuldig aan de bel getrokken. Ook nu is KansPlus duidelijk aanwezig in de media. We reageren, geven uitleg en dragen oplossingen aan. Zoete broodjes worden daarbij niet gebakken. Gelukkig krijgen we steeds meer gehoor, niet in de laatste plaats van de staatssecretaris.

Nieuwsflits

In deze nieuwsflits zetten we de gebeurtenissen op een rijtje, waarna we aangeven wat KansPlus in deze en vergelijkbare situaties heeft gedaan. KansPlus komt actief op voor de belangen van mensen als Brandon. Dat is ook in de afgelopen week gebleken. Reden genoeg om deze nieuwsflits af te sluiten met een dringende oproep om leden te werven. Alleen met voldoende leden kunnen we ook in de toekomst opkomen voor de belangen van mensen als Brandon. Maar nu eerst de gebeurtenissen van de afgelopen week. Voor een gedetailleerd overzicht verwijzen we u naar www.kansplus.nl/nieuws, waar we op 18-1-2011 het eerste nieuwsbericht over Brandon plaatsten.

Wat is er gebeurd?

Het tv-programma **Uitgesproken EO** toonde dinsdagavond 18 januari videobeelden van de vastgebonden 18-jarige Brandon van Ingen in zijn kale kamer bij 's Heeren Loo in Ermelo. De beelden, gemaakt door zijn moeder en stiefvader, tonen Brandons frustratie over het feit dat hij al drie jaar met een tuigje aan de muur wordt vastgebonden omdat het

personeel bang is voor zijn onvoorspelbare gedrag. De zaak kwam aan het licht doordat een medewerker van 's Heeren Loo de situatie niet langer kon aanzien en naar de media stapte.

Brandons moeder zegt in de uitzending: 'Mijn zoon leeft als een gekooid dier. Het doet pijn om hem zo te zien.' Een van de begeleiders zegt dat ze de situatie meermalen tevergeefs bij de directie van 's Heeren Loo en bij de Inspectie voor de Gezondheidszorg heeft aangekaart. 's Heeren Loo leidt aan tunnelvisie en heeft Brandon in feite opgegeven, constateert deze begeleider. In de uitzending wilde de regiomanager van '**s Heeren Loo** om privacyredenen niet concreet op Brandons situatie ingaan. Ook heeft 's Heeren Loo de EO gesommeerd de informatie en foto van Brandon van de site te halen, blijkt uit een rapport van de Inspectie. Tweede Kamerleden reageerden geschokt op de uitzending en er kwam een spoeddebat. De zaak Brandon was geboren.

De volgende dag kwam een storm aan reacties los. De **Inspectie** heeft – gealarmeerd door de tv-uitzending – op 18 januari een onaangekondigd bezoek gebracht aan de woning van Brandon. 'De behandeling (...) vindt zorgvuldig en verantwoord plaats', schreef de Inspectie, die mei 2008 voor het laatst op bezoek was geweest. Voor externe beoordeling van de behandeling van Brandon heeft 's Heeren Loo het Centrum voor Consultatie en Expertise (CCE) ingeschakeld, ooit opgericht naar aanleiding van de zaak Jolanda Venema in 1988.

Het **CCE** vertelde inderdaad geconsulteerd te zijn. Deze consultatie werd twee jaar geleden 'naar tevredenheid' afgerond. Ook een jaar geleden is er nog contact geweest, maar dat betrof alleen een adviesvraag van 's Heeren Loo over de toekomstige huisvesting van Brandon. Een dag later zei een woordvoerder van het CCE in het Algemeen Dagblad: 'Wij zullen instellingen nooit adviseren iemand vast te binden'. In een radiouitzending van de EO op 19 januari gaven gedragsdeskundigen al aan dat er voldoende alternatieven zijn voor het vastketenen van een cliënt als Brandon.

Op deze dag na de tv-uitzending vindt ook het **spoeddebat** in de Tweede Kamer plaats. **Staatssecretaris Veldhuijzen van Zanten** van VWS toonde zich aangedaan. 'Ik vind het afschuwelijk om dit te zien bij zo'n leuke jongen, die ook zo aardig is op de filmbeelden. Wat we delen is dat we dit allemaal niet willen. Niet voor Brandon, niet voor zijn moeder, voor niemand. En dat betekent dat ik in mijn functie ga kijken wat we hieraan kunnen doen.' Tegelijkertijd had ze begrip voor de moeilijke omstandigheden van begeleiders: 'Mensen zijn soms zo ziek, zo gehandicapt, dat we met z'n allen nog geen oplossing weten'.

De staatssecretaris kondigt aan de volgende dag bij Brandon op bezoek te gaan en met zijn moeder te gaan praten. 'Ik wil het zelf zien en snappen. En ik wil alle mensen die hierin een rol hebben gespeeld ook zelf zien en horen om een zo goed mogelijk beeld te krijgen.' De staatssecretaris wil instellingen en medewerkers ondersteunen in hun worsteling met cliënten als Brandon. 'Dus ik ga de knappe koppen bij elkaar halen; het CCE, de koepelorganisatie VGN en de cliëntenorganisatie KansPlus.'

Met deze organisaties wil Veldhuijzen van Zanten een **denktank** vormen om tot een plan van aanpak voor mensen als Brandon te komen. Er moet wat haar betreft in ieder geval een verbeterplan komen voor de nascholing van medewerkers van gehandicaptenzorginstellingen. Verder wil ze in overleg met de langdurige zorg verbeterde normen en regels opstellen waarmee de Inspectie kan werken.

Wat vindt KansPlus hiervan?

'De grootste of bijna grootste zorgorganisatie voor mensen met een verstandelijke handicap in Nederland zit met de handen in het haar', zegt KansPlus-directeur Jo Terlouw in een **blog** op skipr.nl. 'Dat kan, maar toch. Hoe kan het dat een medewerker de kat de bel moet aanbinden, dat ouders in het geheim opnamen moeten maken van hun zoon, dat het niet het eerste ernstige incident in deze voorziening is en dat het drie jaar moet duren voordat signalering plaatsvindt.'

Op **Radio 1** reageerde Jo Terlouw de dag na de tv-uitzending namens KansPlus op de zaak Brandon: 'Vastketenen past niet bij een volwaardig bestaan van mensen met een verstandelijke beperking.' Daarnaast vertelde Terlouw over de voorstudie die vorig jaar op verzoek van KansPlus is gedaan naar mishandeling en ander grensoverschrijdend gedrag in de zorg voor mensen met een verstandelijke beperking. Belangrijkste conclusie: Zorgaanbieders schieten tekort in communicatie met en bejegening van cliënten en ouders. Verder heerst er bij veel instellingen een gesloten cultuur. Daar moet wat aan veranderen, vindt KansPlus.

Daarom zijn we het eens met de opmerking van kamerlid **Renske Leijten (SP)** in het spoeddebat: 'Het is ongelooflijk dapper dat de ouders en een medewerker de klok luiden over deze zorgsituatie. Maar het zegt ook veel over de cultuur van deze zorginstelling en de gehandicaptensector. De zorgen van ouders en medewerkers moeten veel beter gehoord worden in de instellingen zelf.' Er is volgens KansPlus sprake van een regentencultuur in de gehandicaptenzorg. Het feit dat mensen met een beperking vaak afgesloten moeten leven van de maatschappij, betekent kennelijk dat onze maatschappij hen hoogstens nog als tweederangsburger ziet.

Wat ons opvalt aan de uitzending van Uitgesproken EO is dat niet bestuursvoorzitter Paul de la Schambre maar de **regiomanager** van 's Heeren Loo het woord doet. Hoe kan het dat de verantwoordelijke bestuurder zich niet publiekelijk verantwoordt maar dat overlaat aan een regiomanager die niet veel verder komt dan zich te beroepen op privacy? Dat is slecht te plaatsen nu iedere Nederlander er op televisie kennis van heeft kunnen nemen. Ook hierin lijkt de zaak Brandon op de zaak Jolanda Venema. Verder blijken drie jaren van zoeken naar een oplossing voor Brandon geen wending ten goede gebracht te hebben.

Bestuursvoorzitter De la Schambre schrijft de dag na de uitzending een gaat-u-maar-rustig-slapenbrief aan ouders van 's Heeren Loo-clieënten: '(...) op dit moment zien we geen alternatief voor de wijze waarop cliënten als deze worden begeleid.' Natuurlijk zullen ouders zich zorgen maken, maar 'via deze weg willen we u op het hart drukken dat daar echt geen reden voor is. Het gaat in de media over slechts een zeer klein aantal cliënten met uitzonderlijk ingewikkelde problemen. Andere instellingen in de verstandelijk gehandicaptenzorg kennen deze ook. We doen er alles aan om ook de kwaliteit van hun leven te verbeteren.' In een mail aan medewerkers schrijft hij: 'De discussie, tot in de Tweede Kamer toe, heeft als positief effect dat het begeleiden van cliënten met deze extreem ingewikkelde problemen nu prominent op de politieke agenda staat.'

De **afdeling Klooster** – waar Brandon woont – is KansPlus maar al te bekend. Deze afdeling voor jongeren met een lichte verstandelijke beperking en psychiatrische problematiek (SGLVG) kwam in mei 2007 in het nieuws door een ernstig incident. Een 19-jarige cliënte werd zwaar mishandeld door een drie jaar jongere medebewoner. Een uitzendkracht merkt de mishandeling na bijna een uur op en belt de huisarts in plaats van 112. De vrouw heeft acht weken in coma gelegen en liep blijvend hersenletsel op. KansPlus nam eind augustus 2007 kennis van een onderzoeksrapport hierover. Ook nu viel op dat het management en bestuur van 's Heeren Loo pas in actie kwam nadat de zaak – in dit geval door de ouders – in de openbaarheid is gebracht.

Het zegt veel over de instelling dat er pas maatregelen werden genomen na vernietigende conclusies van een externe onderzoekscommissie, schreef KansPlus in een reactie. Ook in deze zaak bleken de begeleiders bang te zijn voor de jongeren. Ze waren voornamelijk bezig de situatie onder controle te houden. De commissie adviseerde de afdeling te sluiten. Over deze kwestie bestaat ook een rapport van de Inspectie. Wie dat wil inzien, moet bij 's Heeren Loo zijn. Maar gezien het beroep dat deze organisatie voortdurend doet op de privacy van cliënten (of is het de privacy van de organisatie?) hebben wij er weinig hoop op dit rapport ooit te kunnen bemachtigen.

Hoe kan het dat een nieuwe tv-uitzending van Uitgesproken EO laat zien dat **ASVZ Zuid West** in vergelijkbare situaties voor vergelijkbare personen wel degelijk menswaardiger

oplossingen weet te vinden? Deze organisatie voert een heel gericht beleid en waardeert de inbreng van ouders en broers en zussen. Op die manier slaagt ASVZ Zuid West erin tot adequate dienstverlening te komen die recht doet aan een waardevol bestaan van personen als Brandon. Het kan dus wel degelijk! Hoe is het mogelijk dat de sector steeds weer incidenten te zien geeft en dat niet wordt erkend dat er iets structureel mis is? Hoe is het mogelijk dat allerlei instrumenten om vrijheidsbeperking terug te dringen, kennelijk onvoldoende vertaling krijgen in de praktijk van de dienstverlening? Aan de beschikbaarheid van instrumenten ligt het niet: de brochure Zorg voor leven in vrijheid, het verbetertraject Ban de Band/Zorg voor beter en het Inspectierapport Zorg voor vrijheid.

De dag na de EO-uitzending zat de regiomanager van 's Heeren Loo in de uitzending van **Pauw en Witteman**. 'Hij werd met fluwelen handschoenen aangepakt', reageert Jo Terlouw. 'De onwennigheid van de interviewers met het onderwerp verstandelijk gehandicapten was duidelijk te zien. Verder toonden ze een zeker ontzag voor deskundigen in de gehandicaptenzorg en vroegen ze weinig door. Terechte vragen van de moeder van Brandon werden niet beantwoord door de regiomanager: Waarom kunnen ze Brandon niet laten zwemmen en voetballen?' In dezelfde uitzending gaven de ouders van wijlen Jolanda Venema opnieuw aan zich te willen inspannen voor verbetering van de kwaliteit van zorg. De Venema's zijn erelid van KansPlus.

Wat doet KansPlus?

In de zaak Brandon heeft directeur Jo Terlouw tal van **media te woord gestaan**, waaronder het Algemeen Dagblad, de Volkskrant en NRC Handelsblad. Daarnaast werd hij geïnterviewd in de reeds genoemde uitzending van Radio 1 en schreef hij op de website van Skivr een stevige blog. Daarnaast heeft KansPlus Tweede Kamerleden in de aanloop naar het spoeddebat van argumenten en informatie voorzien. De meldpuntfunctie die het Kennis- en adviescentrum vervult is hierin van grote waarde gebleken.

Verder hebben we zorgverzekeraar **Menzis** gevraagd om te kijken of er nog meer mensen als Brandon zijn en hoe ook hun situatie verbeterd kan worden. KansPlus en Menzis zullen dit gezamenlijk aankaarten bij de overige zorgverzekeraars. En we zijn in gesprek met medische wetenschappers over de vraag of Nederland wel voldoende is toegerust voor de zorg aan mensen met een lichte verstandelijke beperking en gedragsproblematiek.

Onze actieve opstelling heeft er, naast de grote betrokkenheid die we toonden bij eerdere incidenten, toe geleid dat KansPlus ook door het ministerie van VWS nadrukkelijk als **gesprekspartner** wordt gezien. Dit was niet mogelijk geweest zonder de inbreng van de leden van KansPlus. Ouders die het Kennis- en adviescentrum van KansPlus benaderd hebben met zorgen over hun zoon of dochter, hebben niet voor niets aan de bel getrokken.

Brandon is immers niet de eerste van wie de naam wordt verbonden aan een ernstige misstand in de gehandicaptenzorg. Ook de zaak **Jeanette Unlandt** trok de nodige media-aandacht. KansPlus speelde hierbij een belangrijke rol. Zo kwam Jo Terlouw halverwege vorig jaar uitgebreid aan het woord in een uitzending van Netwerk tv. Recent hebben we een cliënt in een vergelijkbare situatie als Brandon met succes op weg kunnen helpen naar een betere toekomst. Dit is gebeurd in nauwe samenwerking van KansPlus en het CCE.

Alweer twee jaar geleden heeft KansPlus gepleit voor **onderzoek naar mishandeling** in instellingen voor gehandicaptenzorg. De VGN – de branchevereniging van aanbieders in de gehandicaptenzorg – was fel tegen en deed de gevallen van mishandeling af als incidenten. KansPlus is altijd blijven benadrukken dat het hier om structurele problemen gaat. Het ministerie van VWS heeft daarop ingestemd met het voorstel van KansPlus om een voorstudie te doen naar mishandeling en ander grensoverschrijdend gedrag in de zorg voor mensen met een verstandelijke beperking. Het rapport van dit onderzoek verscheen juni 2010 met als voornaamste conclusie dat er binnen instellingen een

gesloten cultuur heerst, dat de communicatie er te wensen overlaat en dat de bejegening ernstig tekortschiet.

Platform VG en andere organisaties werken inmiddels op verzoek van het ministerie van VWS aan een **vervolgproject** om tot een plan van aanpak van mishandeling te komen. Onze zorg blijft hierbij wel of er voldoende aandacht besteed kan worden aan de inbreng van ouders, broers en zussen. KansPlus dringt aan op het vastleggen van hun ervaringen. Wij zijn er stellig van overtuigd dat ouders onvoldoende gehoord worden, terwijl ze juist heel veel zaken tegenkomen die van belang zijn om tot een goede probleemanalyse te komen. Hier ligt een goudmijn om vergelijkbare situaties als die van Brandon tot een goede oplossing te brengen. Daarom hechten we zoveel waarde aan een dienst als ons Kennis- en adviescentrum, waar ouders hun ervaringen en vragen kunnen melden. We kunnen het niet voldoende blijven benadrukken.

KansPlus biedt informatie en ondersteuning aan individuele **leden, ledengroepen en cliëntenraden**. Daarnaast signaleren wij problemen en maken wij rapportages ter verbetering van het beleid. Verder nemen we altijd helder stelling als onze mening gevraagd wordt: De AWBZ mag niet worden aangetast, geen licht verstandelijk gehandicapten naar de de WMO, geen bezuinigingen op de sociale werkvoorziening, afblijven van de Wajong en koester het onderwijs aan mensen met een beperking. KansPlus is in gesprek met beleidsmakers, politici en collega-organisaties en neemt actief deel aan de koepelorganisatie Platform VG. Daarnaast verstrekken we informatie via onze website www.kansplus.nl, digitale nieuwsbrief en ons ledenmagazine PlusPunt.

Dit wil KansPlus:

1. Geen mens valt buiten de boot. Met name mensen met een verstandelijke beperking verdienen een adequate opvang en dienstverlening. Het kan niet zo zijn dat ouders eindeloos moeten leuren om een plekje te vinden voor hun zoon of dochter.
2. Iedereen met een verstandelijke beperking krijgt kwalitatief en kwantitatief verantwoorde dienstverlening
Alle betrokken partijen – zorgaanbieders, het CCE, andere deskundigen, zorgverzekeraars, VWS, Kansplus en anderen verplichten zich oplossingen te creëren.
3. Er komt een coördinatiepunt waar situaties als die van Brandon worden gesignaleerd. KansPlus wil in staat gesteld worden deze taak op zich te nemen, zodat ouders, broers en zussen zich vrijelijk kunnen uitlaten zonder bang te hoeven zijn voor repercussies. Na signalering moeten via een verplichtende samenwerking individuele en op maat gesneden oplossingen worden geboden.
4. Ouders, broers en zussen lopen vaak meer dan op hun tenen. Ze lopen tegen complexe situaties aan waarin het uiterste van hen wordt gevraagd. Bovendien lopen ze tegen allerlei barrières aan. Er moet uitdrukkelijk meer aandacht komen voor hun positie.
5. Dat de Inspectie voor de Gezondheidszorg haar toetsingscriteria extra kritisch tegen het licht houdt, zodat er een maximale inspanning gedaan wordt om situaties als die van Brandon te voorkomen.

Kent u mensen als Brandon? Meld het ons!

Weet u van vergelijkbare situaties als die van Brandon? Worden er naar uw idee onaanvaardbare vrijheidsbeperkende maatregelen genomen? Laat het weten aan KansPlus! U kunt uw ervaringen (ook anoniem) melden bij ons Kennis- en adviescentrum. We zijn telefonisch iedere werkdag van 10 tot 13 uur bereikbaar op nummer 030-2363750 of per e-mail via op advies@kansplus.nl.

Steun het werk van KansPlus

Blijf alstublieft het werk van KansPlus mede mogelijk maken. Laten we er geen doekjes om winden: We zijn hard op zoek naar versterking van ons ledental. Het is hopelijk voldoende duidelijk hoe hard wij strijden voor de belangen van mensen met een verstandelijke beperking en hun verwanten. We doen dit op lokaal, regionaal en landelijk niveau.

Het lidmaatschap kost slechts 35 euro per jaar. Leden ontmoeten elkaar bij de vele activiteiten die we in het hele land organiseren. Leden ontvangen vijfmaal per jaar het ledenmagazine PlusPunt. Leden kunnen bij Menzis een collectieve zorgverzekering afsluiten die speciaal is afgestemd op de behoeften van de mens met een verstandelijke beperking (en diens verwanten).

Hierbij een verzoek aan ieder KansPluslid: Wilt u proberen om minimaal één nieuw lid te werven? Dan kunnen we nog meer doen om op te komen voor de belangen van mensen met een verstandelijke beperking, hun ouders, broers en zussen. U kunt zich aanmelden als lid via <http://kansplus.nl/Word-lid/>.

Colofon De KansPlus Nieuwsbrief wordt samengesteld door de afdeling PR & Communicatie van KansPlus

Voor reacties, aanvullingen of opmerkingen: Redactie Nieuwsbrief KansPlus, communicatie@kansplus.nl

Van de redactie ✉.

Wanneer u interesse heeft in producten of diensten, neem u dan gerust contact op met het secretariaat van KansPlus, T (030) 236 37 44; E info@kansplus.nl

Of schriftelijk aan:

KansPlus
Postbus 85274
3508 AG Utrecht

Aanmelden als lid kan via www.kansplus.nl/word-lid

Kansplus, Postbus 85274, 3508 AG Utrecht
T (030) 236 37 44; F (030) 236 37 21
E: info@kansplus.nl W: www.kansplus.nl

Aan- en afmelden voor de nieuwsbrief kan via communicatie@kansplus.nl.